22/04/2019

Πότε ψάλλεται ο Όρθρος της Μεγάλης Τρίτης

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ὁ ὄρθρος τῆς Μεγάλης Τρίτης ψάλλεται τό ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Δευτέρας. Ἡ Ὑμνογραφία τῆς ἡμέρας εἶναι ἀφιερωμένη σέ δύο βασικά θέματα, στήν παραβολή τῶν δέκα παρθένων καί στήν καλλιέργεια τῶν ταλάντων, πού χαρίζει στόν καθένα μας ὁ Θεός. Προβαίνοντος τοῦ Πάθους, ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νά στρέψουμε τήν προσοχή μας στά ἔσχατα, εἴτε αὐτά γιά τόν καθένα μας ἔρχονται τήν ὥρα τοῦ θανάτου, εἴτε ἀναφέρονται στήν τελείωση τοῦ κόσμου κατά τή Δευτέρα Παρουσία. Οἱ ὕμνοι πού ψάλλονται εἶναι πολύ διδακτικοί καί συγκινητικοί.

Τό Τροπάριον

«Ἰδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καί μακάριος ὁ δοῦλος, ὅν εὑρήσει γρηγοροῦντα· ἀνάξιος δέ πάλιν, ὅν εὑρήσει ῥαθυμοῦντα. Βλέπε, οὖν ψυχή μου, μή τῷ ὕπνῳ κατενεχθῇς, ἵνα μή τῷ θανάτῳ παραδοθῇς, καί τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῇς· ἀλλά ἀνάνηψον κράζουσα· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός ἡμῶν,

πρεσβείαις τοῦ Προδρόμου, σῶσον ἡμᾶς».

Νά, ὁ Νυμφίος ἔρχεται στό μέσο τῆς νύχτας, κι εὐτυχισμένος θά εἶναι ὁ δοῦλος πού θά τόν βρεῖ (ὁ Νυμφίος) ξάγρυπνο νά τόν περιμένει· ἀνάξιος ὅμως πάλι θά εἶναι ἐκεῖνος, πού θά τόν βρεῖ ράθυμο καί ἀπροετοίμαστο. Βλέπε, λοιπόν, ψυχή μου νά μή βυθιστεῖς στόν πνευματικό ὕπνο, γιά νά μή παραδοθεῖς στό θάνατο (τῆς ἁμαρτίας) καί νά μείνεις ἔξω τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά ἀνάνηψε κράζοντας· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶσαι ἐσύ ὁ Θεός μας · μέ τίς πρεσβεῖες τοῦ προδρόμου σῶσε μας.

Κάθισμα.

«Τόν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν, τάς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν, ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καί πίστει ὀρθῇ· ἵνα ὡς αἱ φρόνιμοι τοῦ Κυρίου παρθένοι, ἕτοιμοι εἰσέλθωμεν σύν αὐτῷ εἰς τούς γάμους· ὁ γάρ Νυμφίος δῶρον ὡς Θεός πᾶσι παρέχει τόν ἄφθαρτον στέφανον».

Ἀδελφοί, ἄς ἀγαπήσουμε τό Νυμφίο Χριστό καί ἄς ἑτοιμάσουμε τίς λαμπάδες τῶν ψυχῶν μας, λάμποντες ἀπό τό φῶς τῶν ἀρετῶν καί τῆς ὀρθῆς πίστης, γιά νά εἴμαστε ἕτοιμοι, ὅπως οἱ συνετές καί φρόνιμες παρθένες, νά εἰσέλθουμε μαζί του στούς πνευματικούς γάμους. Διότι ὁ Νυμφίος, ὡς Θεός, παρέχει σ᾽ ὅλους ὡς δῶρο, τό ἀμαράντινο στεφάνι (τῆς βασιλείας του).

Τό θαυμάσιο αὐτό κάθισμα εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπό τή γνωστή παραβολή τῶν δέκα παρθένων. Ὅλες ἦταν κορίτσια στήν ὥρα τοῦ γάμου τους. Κάθε κόρη ζεῖ μέ τό ὄνειρο τοῦ νυμφίου. Θέλει νά παντρευτεῖ. Νά βρεῖ ἕνα καλό ἄντρα, νά ζήσει μαζί του ὅλη της τή ζωή. Ἡ προσμονή αὐτή εἶναι γλυκιά, τό ὄνειρο ρόδινο. Ἡ καρδιά της χτυπᾶ στό ρυθμό τῆς συγκινήσεως. Καί ἑτοιμάζει τό νοικοκυριό της, γιά νά στήσει ἕνα ἄξιο σπιτικό. Πόσο, ἀλήθεια, ὄμορφο εἶναι τό ὄνειρο αὐτό! Πόσο γλυκά δουλεύει ἡ φαντασία στήν ὑπέροχη αὐτή ὑπόθεση!

Ὁ Κύριος, θέλοντας νά διδάξει τή μεγάλη σημασία τῆς πνευματικῆς ἑτοιμότητας τῶν πιστῶν γιά τήν ὥρα τῆς θείας βασιλείας, παρομοίασε τήν τελευταία μέ γάμους, φαινόμενο κορυφαῖο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ἦταν –λέει- δέκα παρθένες, κόρες ἀγνές, πού περίμεναν τό γαμπρό νά ἔλθει νά τίς νυμφευθεῖ. Ἡ ὥρα τοῦ γάμου ἦταν ἄγνωστη. Ἡ ἔλευση τοῦ νυμφίου μάκραινε. Οἱ πέντε ἀπ᾽ αὐτές, συνετές καί φρόνιμες, ἔμεναν ξάγρυπνες. Εἶχαν ἑτοιμασμένες τίς λαμπάδες τους καί περίμεναν μέ ὑπομονή τήν πολυπόθητη ὥρα τοῦ γάμου. Οἱ ἄλλες πέντε, ἀσύνετες καί ἄτακτες, λησμόνησαν τήν ὑπόθεσή τους. Καί καθώς ἦταν προχωρημένη ἡ ὥρα τίς πῆρε ὁ ὕπνος.

Ξαφνικά, στά μέσα τῆς νύχτας, ἀκούστηκε ἡ φωνή: Ἰδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται! Καί οἱ

μέν φρόνιμες παρθένες, εὐδιάθετες καί συγκινημένες, ἄναψαν τίς λαμπάδες τους καί μπῆκαν μαζί μέ τό Νυμφίο στήν εὐτρεπισμένη νυφική παστάδα. Στό μεταξύ ξύπνησαν ἀπό τό θόρυβο καί οἱ ἄλλες. Καί, κακοδιάθετες καθώς ἦταν, ζήτησαν σπασμωδικά τίς λαμπάδες τους. Δέν εἶχαν ὅμως λάδι νά τίς ἀνάψουν, γιατί δέ φρόντισαν, ὅταν ἦταν καιρός, νά προμηθευτοῦν. Ζήτησαν πρόχειρα νά βροῦν, μάταια ὅμως γιατί ἡ ὥρα ἦταν περασμένη. Ἀποτέλεσμα ὁ Νυμφίος δέν τίς πῆρε μαζί του. Τίς ἄφησε ἔξω στό σκοτάδι, ἀγριεμένες καί ἀμήχανες ν᾽ ἀκοῦνε τή χαρά καί τήν εὐωχία τοῦ νυμφώνα!

Ἡ ὑπόθεση τῆς παραβολῆς εἶναι πολύ διδακτική. Ὅλοι ἀνεξαίρετα οἱ πιστοί καλούμαστε νά λάβουμε θέση ὑπεύθυνη στό γεγονος τῆς θείας βασιλείας. Κανείς δέν μπορεῖ νά ἀποφύγει τήν πρόσκληση. Ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ ζητήματος θά γίνει σέ δύο φάσεις· πρῶτα στήν ὥρα τοῦ θανάτου, πού ὁ ἄνθρωπος κρίνεται μερικῶς γιά ὅ,τι ἔπραξε ἐπί τῆς γῆς, καί ἔπειτα στήν ὥρα τῆς καθολικῆς κρίσεως κατά τή Δευτέρα Παρουσία, ὁπότε καθορίζεται ὁριστικά ἡ θέση τοῦ καθενός στήν αἰωνιότητα.

Τό θέμα εἶναι πολύ κρίσιμο καί σημαντικό. Ἐξαντλεῖ τόν προορισμό τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Ἐντούτοις δέν τό ἀντιμετωπίζουμε ἐνιαῖα οἱ ἄνθρωποι. Εἶναι ἡ μερίδα τῶν συνετῶν, ὅσο λίγοι κι ἄν εἶναι, πού ἔχουν δοσμένη τήν ψυχή τους στό ἀγαθό τοῦ Θεοῦ, δέν παρασύρονται ἀπό τήν ἀγριάδα καί τήν ἀστάθεια τοῦ κόσμου, ἐπιμελοῦνται πνευματικά τήν ψυχή τους καί ζοῦν μέ τό ὄνειρο καί τήν προσδοκία τῆς τελικῆς λυτρώσεως, τῆς ἑνώσεώς τους μέ τό νυμφίο Χριστό στή χαρά τῆς αἰώνιας θείας βασιλείας!

Ὑπάρχουν ὅμως καί οἱ ἄλλοι, οἱ πιό πολλοί, πού ἔχουν σβησμένες τίς ψυχές τους, νεκρές στούς κραδασμούς τοῦ λυτρωτικοῦ μυστηρίου, οἱ παραδομένοι στήν κραιπάλη καί τή μέθη τοῦ βίου, οἱ ἀδιάφοροι καί ἀσύνετοι, πού προσπερνοῦν μέ ἀπάθεια τό ἀγαθό τοῦ Θεοῦ, στροβιλιζόμενοι στούς περισπασμούς καί τίς φροντίδες τοῦ βίου. Οἱ ἀνύποπτοι γιά τά τόσο μεγάλα ἀγαθά, γιά τήν τιμή καί τή δόξα τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοί, τήν ὥρα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Νυμφίου, θά προσγειωθοῦν ἀνώμαλα. Δυστυχῶς ὅμως δέ θά ὑπάρξει γι᾽ αὐτούς καιρός ἀναστροφῆς! Ἡ αὐλαία τοῦ χρόνου θά πέσει ὁριστικά!

Τό ἰδιόμελο μᾶς προσκαλεῖ ν᾽ ἀγαπήσουμε τό Νυμφίο. Μέ μιά ἀγάπη ἀνυπόκριτη καί δυνατή, ἀσυμβίβαστη καί κυριαρχική. Ὁ συζυγικός ἔρωτας, δοσμένος ἀπό τό Δημιουργό στήν «εἰκόνα» του, εἶναι μιά μικρή ἐξεικόνιση τοῦ ἔρωτα τοῦ Νυμφίου μέ τό ἐξαγορασμένο ἀπό τό θάνατο σῶμα του. Ὁ ἔρωτας ἐδῶ εἶναι βέβαια ἄυλος καί πνευματικός, αἰώνιος καί ἀδιάπτωτος. Ἀνάφλεξη πνευμάτων στό χῶρο τοῦ Θεοῦ! Μᾶς καλεῖ νά στολίσουμε τίς ψυχές μας μέ ἀρετές φωτεινές καί πίστη ὀρθή. Τά δύο αὐτά, ἁρμονικά δεμένα καί συνταιριασμένα, ἀποτελοῦν τό εἰσιτήριο στόν

ἐπουράνιο Νυμφώνα, τό ἔνδυμα εἰσόδου στή νυμφική παστάδα. Στούς φωτεινούς καί ὁλόλαμπρους κόλπους τῆς θείας βασιλείας, ὅπου ὁ Χριστός θά κάνει ὡς δῶρο στούς δικούς του τό ἀμαράντινο στεφάνι τῆς θείας δόξας του. Τή χαρά πού δέν τελειώνει, τήν ἀπόλαυση πού δέ σταματᾶ, ἀλλά θά διαρκεῖ ὅσο θά διαρκεῖ καί ὁ ἄπειρος Θεός!